

Hogyan tartsunk trendelemzési munkaértekezletet?

Az EMCDDA kábítószer-területre vonatkozó előrejelzési eszköztára

Mit tartalmaz ez az eszköztár?

Bevezetés: Miért jött létre ez az eszköztár, és hogyan lehet alkalmazni?

Mit jelent az előrejelzés? Miért érdemes a munkában felhasználni az előrejelzési és a trendelemzési módszert, valamint a két módszer hatékony alkalmazására vonatkozó általános elveket?

Hogyan kell megszervezni a trendelemzési munkaértekezletet: Sablonok, tippek és trükkök

1. lépés: A trendelemzési munkaértekezlet előkészítése. 2. lépés: Trendek feltérképezése és rangsorolása. 3. lépés: Következmények elemzése.

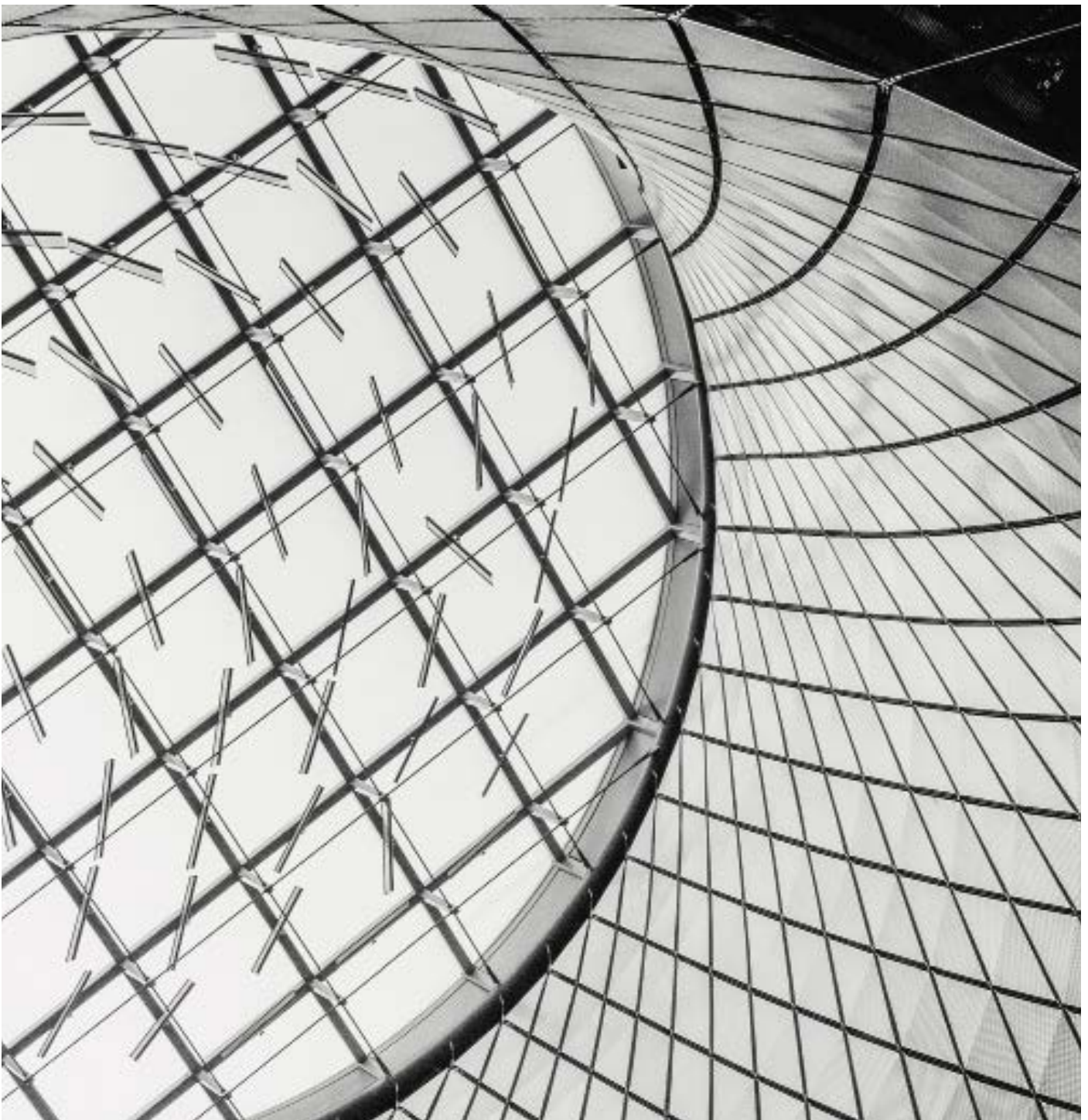
Függelék: Irodalomjegyzék és további eszközök és információforrások.

Tartalom

- [Bevezetés](#)
- [Előzmények](#)
- [Munkaértekezlet szervezése](#)
- [Függelék](#)

„A társadalmi és a kulturális rendszerek alapját egészen a közelmúltig az a meggyőződésünk képezte, hogy az élet általában úgy zajlik, ahogy az várható. A 21. században a szemünk előtt bomlanak fel a társadalmi-kulturális és az ökológiai rendszerek. Mai világunk bonyolult és megbízhatatlan.” (Gidley, 2017, 3. o.)

„A jövő már itt van.

Csak nem egyenletesen oszlik el a világban.” (William Gibson)

Ez a jövőről szóló egyik leghíresebb idézet, amelyet általában az ismert szerzőnek, William Gibson-nak tulajdonítanak: <https://quoteinvestigator.com/2012/01/24/future-has-arrived/>

Bevezetés: Miért jött létre ez az eszköztár, és hogyan kell alkalmazni?

[Az EMCDDA kábítószer-területre vonatkozó előrejelzési eszköztára.](#)

Mivel körülöttünk egyre gyorsabb, egyre ingadozóbb és egyre összetettebb változások zajlanak, ezért az előrejelzés (amelyet jelen esetben úgy értelmezünk, hogy a különböző jövőképek módszeres elemzése a mai döntéshozatal támogatása érdekében) egyre hangsúlyosabbá válik, és azt egyre elterjedtebben használják fel a közsféra, a politikaformálás, a vállalatok, valamint a nem kormányzati szervezetek szereplői ⁽¹⁾. **Az előrejelzés az Európai Unió (EU) rendszerén belül is – vagy talán különösen ott – egyre többet alkalmazott és megvalósított módszer.** Az előrejelzési módszereket egyre inkább munkafolyamataikba integrálják az uniós intézmények, köztük az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontja (JRC), az Európai Parlament által felállított, Tudomány és Technológia Jövőjével Foglalkozó Testület (STOA), valamint más uniós szakmai ügynökségek is. A közszférán belül az előrejelzési módszerek alkalmazásának célja **a rendszerszemlélet előmozdítása, az előrelátó ismeretek megszerzése, valamint olyan részvételi folyamatok alkalmazása, amelyek szándékosan átlépi a szakpolitikai területek és az intézmények által alkotott silók hagyományos határait.**

Ebben az összefüggésben **a Kábítószer és Kábítószerfüggőség Európai Megfigyelőközpontja (EMCDDA)** 2019 eleje óta **folytatja előrejelzési kapacitásainak kiépítését** a szervezeten belül és az érdekelt felekkel együtt is, olyan tevékenységek révén, amelyek középpontjában az előrejelzési készségek és eszköztárak kialakítása és fejlesztése állt. E tevékenységek között voltak szakértői munkaértekezletek, trend-átvilágítási programok, valamint adatfejlesztési projektek, amelyek célja az volt, hogy fokozzuk a felkészültséget a kábítószerrel kapcsolatos trendek, szakpolitika és gyakorlat különböző területein. Az EMCDDA e folyamat során mindvégig arra törekedett, hogy előretételeket hozzon létre, egyfelől azért, hogy meghatározza a jövőbeli trendeket és kockázatokat, és ezáltal **jobban támogatja az EU felkészültségét és válaszlépéseit a folyamatosan változó kábítószer-környezetben**, másfelől azért, hogy közvetlenebb kommunikációt folytat a nemzeti és uniós érdekelt felekkel. E tevékenységek során az EMCDDA-hoz kapcsolódó érdekelt felek többször is kifejezték érdeklődésüket olyan eszközök és támogatás iránt, amelyek segítségével saját maguk megvalósíthatnak előrejelzési kezdeményezéseket, vagy munkaértekezleteket, és ennek az igénynek kíván megfelelni a jelen, első eszköztár.

Tehát az **eszköztár** célja az, hogy az EMCDDA-hoz kapcsolódó érdekelt feleknek, valamint a kábítószer-területtel foglalkozó egyéb szereplőknek és kutatóknak segítséget nyújtsunk abban, hogy saját előrejelzési feladataikat bevezető jellegű, trendelemzésen alapuló munkaértekezlet formájában végezhesék el. E módszerre az EMCDDA saját előrejelzési munkája során szerzett tapasztalatai alapján, valamint az érdekelt felek által az ilyen jellegű munkaértekezlet iránt tanúsított nagy érdeklődés miatt esett a választás. A módszer jelentős mértékben merít abból a munkánkból, amelyet a JRC előrejelzési csapata trend-értékelési eszköztárában található eszköztár elemeivel (JRC, 2019) végeztünk, valamint amelyet a JRC megatrend központban bemutatott és alaposan elemzett trendekkel (JRC, 2017) végeztünk. Az itt bemutatott módszer és az ahhoz kapcsolódó trendek nem csak a JRC központból származó megatrendekre és azon trendekre épülnek, amelyeket az EMCDDA az előrejelzési

⁽¹⁾ Az „előrejelzés”, „jövőkutatás”, „jövőre vonatkozó vagy prospektív tanulmányok” kifejezések fogalmi tartalmával és történetével kapcsolatban lásd például: Gidley (2017, 5. o.).

folyamatában a kábítószer-terület jövője szempontjából kritikus fontosságúnak határozott meg, hanem kiterjed azokra a kábítószer-területre jellemző, újonnan kialakuló trendekre is, amelyeket az EMCDDA eddigi előrejelzési tevékenységei, valamint a kapcsolódó megfigyelések és kutatások feltártak. E trendek kivétel nélkül megtalálhatók abban a [trendkártya készletben](#), amely letölthető az eszköztár oldaláról, és amelyet az eszköztárban felvázolt módszerrel tartott trendelemzési munkaértekezlet során a [sablonokkal](#) együtt kell alkalmazni.

Az eszköztár olyan kialakítású, hogy a kábítószer-területen sokan felhasználhatják, és az adott háttérnek megfelelően többféleképpen adaptálhatják. Várakozásaink szerint mi is tanulhatunk majd e felhasználási módokból, ezért hálásak lennénk, ha a felhasználók véleményét nyilvánítanának felénk, miután az eszköztárat a gyakorlatba átültették.

Az alábbiakban először tömören ismertetjük az előrejelzéssel és a trendelemzéssel kapcsolatos előzményeket, majd bemutatjuk a kábítószer-terület jövőjének feltérképezéséről szóló munkaértekezlet megvalósításához szükséges eszközöket, köztük a sablonokat és az egyes lépések végrehajtására vonatkozó információkat is. Azok, akik több és mélyrehatóbb ismereteket kívánnak szerezni további irodalomjegyzéket és más, általánosabb eszköztárakról szóló információkat találhatnak a függelékben.

A trendelemzés iránymutató kérdései:

Melyek a máris megfigyelhető változások? Miért, hol és milyen sebességgel történnek ezek a változások?

Mit jelent ez a jelenlegi intézkedéseinkre nézve? Milyen változásokra kell felkészülnünk, milyen változásokat szeretnénk elkerülni vagy kevésbé valószínűvé tenni, és milyen változásokat kellene elősegítenünk?

„Egyértelmű, hogy a demográfiai, technológiai, illetve gazdasági változások dinamizmusa nagymértékben függ a környező társadalmi, politikai és kulturális közegtől, valamint a lakosság, a technológia, illetve a gazdaság természetes jellemzőitől.”

(Herman Kahn)

Forrás: Kahn (2021; eredeti kiadása: 1984-ben). Az előrejelzést már a korai időszakban gyakorló gondolkodók közül Herman Kahn volt az egyik legnagyobb hatású gondolkodó. E kijelentését azért idézzük itt, mert hangsúlyozni kívánjuk, hogy bár a trendek elemzése során gyakran abból indulunk ki, hogy a trendeket elszigetelten vizsgáljuk, az előrejelzési folyamat során figyelembe kell vennünk a trendek közötti kölcsönhatásokat és függőségeket is. E rövid kijelentés továbbá egyértelművé teszi, hogy a trendek feltérképezése és elemzése során döntő fontosságú, hogy ne csak egyetlen változási területet, például a technológiát vizsgáljuk, hanem a változási jelenségek szélesebb körét.

Előzmények: Miért érdemes felhasználni az előrejelzési és a trendelemzési módszert, valamint a két módszer hatékony alkalmazására vonatkozó általános elveket?

Az előrejelzés, vagy jövőkutatás **hagyománya hosszú időre nyúlik vissza**, a közszférában és a kutatás területén különösen a háború utáni időszakban, a magánszektorban pedig az 1970-es évektől vált kiemelkedővé. Az előrejelzés valódi lényege, hogy ne utólag reagáljunk, hanem proaktívak legyünk, **előre határozzuk meg, és előre mérlegeljük a változásokat, valamint előkészülünk olyan cselekvési lehetőségekkel, amelyekkel a kívánt irányban alakíthatjuk a változások kimenetelét.** Amennyiben ahelyett, hogy kijelentjük, hogy tökéletes előrejelzéseink vannak, inkább **több lehetséges kimenetelben** (forgatókönyvben) vagy alternatív jövőben gondolkodunk, akkor olyan stratégiákat dolgozhatunk ki, amelyek több lehetséges jövő bekövetkezése esetén is rugalmasan beválhatnak. Ezért a jövőorientált tevékenységek általában spekulatívabbak, mint a hagyományosabb tudományos munkák, és gyakran speciális, időnként kevésbé hagyományos, újszerű módszereken alapulnak.

Az előrejelzésen belül a trendelemzés az egyik kulcsfontosságú módszertan ⁽²⁾. Arra szolgál, hogy korán felismerjük a külső környezetben bekövetkező lényeges, **új fejleményeket**, és **megértsük**, hol van folyamatban valamilyen **alapvető változás**, és az mit jelent önmagunk vagy a szervezetünk számára. A kábítószert-területen belül a trendelemzés lehetővé teszi a jövőbeli trendek mélyebb megértését, így a kábítószerttel kapcsolatos kutatás és megfigyelés releváns marad, és egyre proaktívabbá válik. Ezáltal az „előrelátó kormányzás” paradigmáját követve lehetővé válik a szakpolitikai oldal megfelelő támogatása.

Példa a trendelemzés tipikus lépéseire:

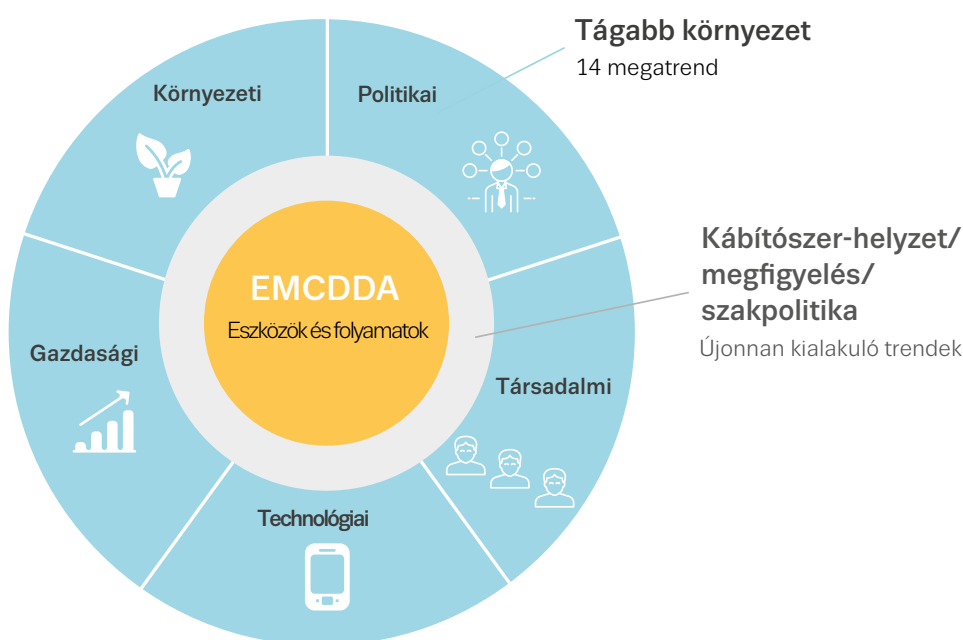
⁽²⁾ A trendelemzést gyakran környezeti megfigyelésnek vagy átvilágításnak is hívják. A fogalom meghatározásokról szóló részletesebb információkkal kapcsolatban lásd például: EFP (2010a, 2010b).

Az itt ismertetett **eszköztár** a teljeskörű trendelemzés során felhasznált tevékenységeknek és perspektíváknak csak egy töredékét mutatja be, és ideális esetben további kutatási és elemzési lépésekkel egészülne ki. Az eszköztár azonban a fenti lépések számos elemét lefedi még akkor is, ha önállóan alkalmazzuk, mintegy „belekóstolva” a trendekkel való munka módszerébe. Bár az eszköztár elsősorban a trendek rangsorolására és a következményeik elemzésére összpontosít, lehetőséget kínál arra is, hogy a trendkártya-készletben már szereplő trendek mellett további trendeket tárjunk fel, és azokkal is bővítsük a készletet.

Röviden összefoglalva, széles körben hasznosnak bizonyult az előrejelzési gyakorlat keretében folytatott trendelemzés számos alapelve. Az első és legfontosabb ezek közül a „**360 fokos nézőpont**” elve, vagyis hogy a változások legkülönbözőbb területein hajtjuk végre az átvilágítást, nem pedig csak azokon a területeken, amelyek közel vannak ahhoz a területhez, ahol a szervezet aktív. Ezt például olyan elemző eszközök segítségével érhetjük el, mint a STEEP (társadalmi, technológiai, gazdasági, környezeti, politikai) alapelv, amelyet a változási jelenségek rendszerezéséhez használhatunk (az EMCDDA által alkalmazott módszert lásd az alábbi diagramon).

Végül szeretnénk hangsúlyozni, hogy bár a trendelemzés minden előrejelzési gyakorlat általános kiindulópontja és egyik fő építőköve, mégsem az egyetlen előrejelzési módszer. Számos egymást kiegészítő módszertani megközelítés létezik, amelyeket ideális esetben bölcsen együtt kell alkalmazni. A trend-átvilágítás mellett a legismertebb módszerek közé tartoznak a forgatókönyv-fejlesztés, a Delphi-felmérés, a lehetséges zavarokat vagy a helyettesítő jelenségeket feltérképező módszerek, a komoly (előrejelzési) játékot alkalmazó módszerek, valamint a tervezés, a művészet és az előrejelzés metszéspontjában lévő módszerek, amelyek célja, hogy lehetővé tegyék a lehetséges alternatív jövőök különböző nézőpontjaival és elképzeléseivel végzett elmélyültebb munkát.

A STEEP módszer (amely a társadalmi, a technológiai, a gazdasági, a környezeti és a politikai szempontokat veszi figyelembe) arra szolgál, hogy feltárjuk a változásokat előidéző, eddig még figyelmen kívül hagyott területeket.

„Valószínűleg tanúi leszünk annak, hogy két-három nagy világjárvány elindul olyan régiókban, ahol korlátozott az állami egészségügyi ellátás, gyorsan elterjed világszerte, és ezért gyors reagálást igényel.”

(Future Agenda, 2011)

Bár fontos tudatosítani, hogy a trendekkel végzett munka, a trendek feltárása és elemzése az előrejelzés eszköztárán belül csak a kirakós játék egyik darabja, és hogy alapvető fontosságú, hogy a trendekkel való munka során gyakran előforduló előrejelző álláspont ne vonja el túlságosan a figyelmünket, azonban a fenti, 2011-ből vett kijelentés aláhúzza, hogy bizonyos esetekben nagyon hasznos tanulni abból, ami nagyon valószínű, és megtenni a megfelelő óvintézkedéseket és lépéseket. A Future Agenda kiadványból származó kijelentés csak egy azon számos releváns előrejelzési forrás közül, amely a globális világjárvány nagy valószínűségét hangsúlyozta. Forrás: Future Agenda (2011); lásd még például: Millennium Project (2017).

Hogyan kell megszervezni a trendelemzési munkaértekezletet: Sablonok, tippek és trükkök

Az itt bemutatott trendelemzési munkaértekezlet – célja szerint – a kábítószer-terület legkülönbözőbb szereplői körében kiválóan alkalmazható, és ezért adaptálható is. Az alábbiakban ismertetjük mindazon lépéseket, amelyek a munkaértekezlet előkészítéséhez, megvalósításához és dokumentálásához szükségesek. Minden lépésnél adunk tippeket és trükköket, különösen a munkaértekezlet lebonyolítására vonatkozólag. Az alábbiakban bemutatott, munkaértekezlethez szükséges [sablonok](#) letölthetők azzal a különálló dokumentummal együtt, amelyben a [trendkártyák](#) találhatóak. Bár az alábbiakban szervezeti háttérrel feltételezünk, vagyis azt, hogy a munkaértekezlet megvalósítása kutatási, vagy szakpolitikai oldalon tevékenykedő szervezet szakértői csapata segítségével történik, azonban a munkaértekezletet az érdeklődők más csoportjai is megvalósíthatják, vagy akár magánszemély is felhasználhatja elemzési munkájához.

1 Az **1. szakaszban** a munkaértekezlet előkészítése zajlik. Számos kérdés alapvető fontosságú, de köztük is elsősorban és leginkább **az, hogy meghatározzuk és közöljük** a munkaértekezlet egyértelmű és reális célját (vagyis megválaszoljuk azt a kérdést, hogy „Mit kívánunk elérni, és reálisan mit érhetünk el a munkaértekezlet útján?”).

Például a szervezet által először tartott trendelemzési munkaértekezlet esetében valószínűleg nem reális cél a „jövőbiztos stratégia megtervezése a szervezetünk számára”. Azonban megvalósíthatóbb az, ha arra törekszünk, hogy összegyűjtsük az első meglátásokat azokról a kulcsfontosságú trendekről, amelyek hatással lehetnek a kábítószer-területre és ezáltal a szervezetre.

A hasznos meglátásokhoz továbbá kulcsfontosságú **a potenciális résztvevők meghatározása és meghívása**. Széles körben ajánlják, és az előrejelzési munkaértekezletek esetében bevett gyakorlat, hogy lehetőség szerint olyan csoportot alakítsunk ki, amelynek tagjai különböző területeken jártasak, különböző neműek, életkorúak, stb. E sokféle nézőpontot részben úgy is biztosíthatjuk, hogy bevonunk külső szakértőket, pl. kábítószer megfigyelési szakértőket, epidemiológusokat és gyakorló szakembereket, de egyebek mellett akár humán erőforrás és kommunikációs szakértőket is. Ideális esetben a résztvevők között olyan döntéshozók is legyenek, akik az adott szervezeten belül érdeklődnek az eredmények iránt, és hasznosítani tudják azokat, pl. a tervezési, a stratégiai, a szakpolitika-formálási vagy az innovációs folyamatokban. A következő oldalon található menetrendben szokásos módon felsoroljuk a célokat, valamint további információkat nyújtunk a legtöbb helyzetben jól alkalmazható lehetséges csoportméretekről, stb.

Gyakorlati szempontból, és nem csak az előrejelzésre vonatkozóan, a felkészülés a gyakorlati kialakítást is magában foglalja. Ehhez tartoznak – a megfelelő helyiségek biztosításának és kialakításának, stb. szokásos követelményein kívül – a következők is:

- a csoportos foglalkozásokhoz tartozó sablon-készletek nyomtatása (csoportonként egy készlet);
- trendkártya-készletek nyomtatása (csoportonként egy készlet);
- ideális esetben egy A3-as formátumú trendkártya-készlet nyomtatása, amelyet a munkaértekezlethez igénybe vett legfőbb terem falán helyezünk el a „környezet kialakítása” érdekében.

2 A **2. szakaszban** a trendkártya-készletben megadott trendekből kiindulva arra biztatjuk a résztvevőket, hogy további trendeket határozzanak meg (akár a meglévő uniós, nemzeti vagy helyi szintű trendelemzésekből, akár saját személyes trendjeikből). Ezután a résztvevők két kritérium segítségével meghatározzák azokat a trendeket, amelyek különösen fontosak, és ezeket a trendeket rangsorolják a 3. szakaszban zajló további elemzéshez ⁽³⁾.

3 A **3. szakaszban** történik a rangsorolt trendek elemzése abból a szempontból, hogy milyen kihatásaik vannak és milyen következményekkel járnak az uniós, a nemzeti, illetve a helyi kábítószer-területre, valamint magára a szervezetre nézve. A munkaértekezlet eredménye tehát a trendekből álló készlet maga, valamint a trendek által a kábítószer-területre és a szervezetre gyakorolt hatások áttekintése.

***** **Választható szakasz:** hosszabb munkaértekezlet esetén a résztvevők mélyebben elmerülhetnek az elemzésben olyan további szakaszban, amelyben feltárják, hogy a korábban meghatározott következményekből fakadóan milyen intézkedésekre van szükség. Az ebből eredően szükséges intézkedéseket csoportosítani lehet például az érdekelt felek csoportjai szerint, vagy az intézkedések sürgőssége alapján.

A munkaértekezlet után haladéktalanul el kell készíteni az eredményeket összefoglaló dokumentációt, mert ez kulcsfontosságú a résztvevők közreműködésének fenntartása és az eredmények jó hasznosítása érdekében. A munkaértekezlet eredményeiről szóló összefoglalásnak tartalmaznia kell – a megbeszélések részletein kívül – a 2. szakaszban rangsorolt trendeket, valamint a 3. szakaszból, azaz a trendek következményeinek elemzéséből kirajzolódott legfőbb kérdéseket és esetleges átfogó vagy kiemelkedő témákat. Ideális esetben már a munkaértekezlet előtt kidolgozzák azt a módot, amelyen keresztül az eredményeket a szervezeten belüli stratégiai vagy innovációs folyamatokba lehet illeszteni, így az érintett döntéshozók is részt vesznek a folyamatokban.

Végül pedig szeretnénk felhívni a figyelmet arra, hogy az itt található eszköztár **négy óra időtartamú munkaértekezletre** készült, de ez növelhető vagy csökkenthető is. Ennél rövidebb változat csak bepillantást engedne a munkamódszerbe. A résztvevők számától és egyéb háttér-tényezőktől függően a munkaértekezlet időtartama másfél óra és másfél nap között változhat. Amennyiben hosszabb munkaértekezlet részesítünk előnyben, akkor a folyamatot további lépésekkel (pl. a következmények rangsorolásával, vagy a szükséges intézkedések meghatározásával) bővíthetjük, vagy a meglévő lépéseket tovább gazdagíthatjuk úgy, hogy növeljük a csoporton belüli értelmezések időtartamát.

⁽³⁾ Az adott kontextustól függően adaptálhatók az 1. sablonban javasolt kritériumok, valamint a 2. sablonban szereplő következmények megkülönböztetései is.

Megjegyzés az esetleges virtuális megvalósításról: A munkaértekezletet virtuálisan is megtarthatjuk, sőt sikeresen meg is tartottuk már (online videokonferencia eszközök és online együttműködési irodai eszközök segítségével). A szervezeti háttértől, a technológiai lehetőségektől és a rendelkezésre álló interaktív eszközöktől függően az itt bemutatott sablonokat ideális esetben virtuális formátumban is átadhatjuk, hogy a csoportok közvetlenül és együttműködve is dolgozhassanak rajtuk. Az időtartam szempontjából általános szabályként a kissé lerövidített, három órás időtartam bizonyult előnyösnek és megvalósíthatónak. A csoportos foglalkozáshoz kialakított csoportok létszámát ideális esetben legfeljebb öt résztvevőre kell korlátozni, és gyakoribban kell szüneteket beütemezni. Végül pedig a szervezőknek a virtuális formátum választásakor gondoskodniuk kell arról, hogy a projektcsapat minden tagja és a moderátorok is jól ismerjék az igénybe vett eszközöket. A műszaki támogatás részéről delegált képviselőnek kell jelen lennie, hogy személyesen segítséget nyújtson azoknak a résztvevőknek, akik bármilyen technológiai problémát tapasztalnak.

Hogyan kell megszervezni a trendelemzési munkaértekezletet: A munkaértekezlet kialakítása

Az alábbiakban közölt menetrend és minden további információ modellként szolgál: az adott esetnek és szervezeti háttérnek megfelelő adaptálásuk lehetséges, és szükséges is lehet. Ez függhet például a közönségtől, valamint annak speciális igényeitől, beleértve az előrejelzéssel kapcsolatos korábbi tapasztalataikat, a szervezeten belüli szerepüket és funkcióikat, valamint az eredmények tervezett felhasználását.

A munkaértekezlet céljai a következők:

- az előrejelzés módszerének bemutatása a résztvevőknek;
- a legfőbb változások, azaz a tágabb környezet trendjeinek meghatározása és arról eszmecsere folytatása;
- a trendek következményeinek elemzése.

A munkaértekezlet eredményei felölelik a következőket:

- az EU kábítószer-területe (a nemzeti vagy a helyi környezet) és a szervezet szempontjából kritikusnak ítélt, rangsorolt trendek;
- a rangsorolt trendek lehetséges következményeinek első áttekintése;
- a „puhább” oldalon az, hogy a résztvevők megszerzik első tapasztalataikat az előrejelzési módszerrel kapcsolatban, és közös nézőpontra jutnak arról, hogy a tágabb környezet változásai közül melyek a kritikus fontosságúak.

A résztvevők a következők:

- különböző területeken jártas szakértők és/vagy érdekelt felek a szervezeten belülről és esetlegesen kívülről is;
- hat és harminc fő közötti létszámú csoport, beleértve a moderátorokat is; csoportfoglalkozásokhoz ajánlott csoportlétszám három–öt fő.

A moderátorok:

- a szervezeten belüli szakértőkből álló csoport, továbbá/vagy őket támogatva a speciális előrejelző csapat;
- javasolt, hogy a csoportfoglalkozásokon csoportonként egy moderátor legyen jelen, valamint egy átfogó feladatot ellátó moderátor is, aki a plenáris foglalkozásokat irányítja;
- a munkavégzési foglalkozások során a moderátor szerepe az, hogy a résztvevőket arra buzdítsa, hogy közreműködjenek és észrevételeket tegyenek, továbbá emlékeztesse őket az esetlegesen figyelmen kívül hagyott szempontokra;
- a moderátoroknak a munkaértekezlet szervezőitől előzetesen útmutatást és/vagy képzést kell kapniuk.

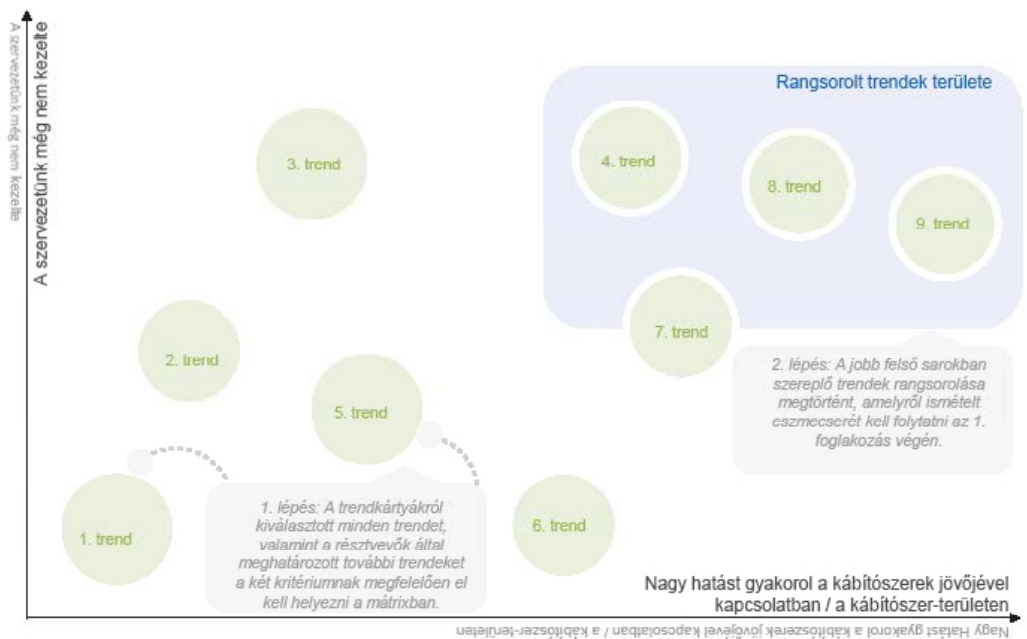
Hogyan kell megszervezni a trendelemzési munkaértekezletet: A munkaértekezlet menetrendje

A menetrend pontjai	Időtartam percben	Részletezés
Bevezetés	45	<ul style="list-style-type: none"> A célok és a módszer, valamint a résztvevők és a moderátorok bemutatása Prezentáció (opcionális) Első beszélgetés és kérdezz-felelek <p><i>Ez plenáris módon zajlik a munkaértekezlet minden résztvevőjének jelenléte mellett.</i></p>
1. foglalkozás: Trendek feltérképezése és rangsorolása	90	<ul style="list-style-type: none"> A résztvevők az 1. sablonnal dolgozva (linket ide kell beilleszteni) rangsorolják a trendeket A trendkártyák készletéből indulnak ki és azt használják A résztvevők további trendeket is meghatározhatnak (a trendkártya-készletben szereplő trendeken felül) <p><i>Ezt kis munkacsoportokban végzik, miközben egymással párhuzamosan ugyanazon a feladaton dolgoznak.</i></p>
Szünet	15	
2. foglalkozás: A trendek következményeinek elemzése	60	<ul style="list-style-type: none"> Az 1. foglalkozásban rangsorolt trendek esetében a résztvevők a 2. sablonnal dolgozva meghatározzák a következményeket (linket ide kell beilleszteni) <p><i>Ezt kis munkacsoportokban végzik, miközben egymással párhuzamosan ugyanazon a feladaton dolgoznak.</i></p>
Eredmények és összefoglalás	30	<ul style="list-style-type: none"> Minden csoport megosztja a többiekkel az eredményeiből leszűrt legfőbb meglátásait (csak válogatást belőlük) Kulcsfontosságú témák és további információk A következő konkrét lépésekre vonatkozó információkat megosztják egymással és megállapodnak azokról. <p><i>Ez plenáris módon zajlik, a munkaértekezlet minden résztvevőjének jelenléte mellett.</i></p>

Sablonok

Az alábbiakban bemutatott sablonok letölthetők innen: [eszköztár honlapja](#).

1. sablon az EMCDDA trendeket feltérképező előrejelzési eszköztárából: trendek feltérképezése és rangsorolása
(Példákkal és útmutatásokkal ellátott változat; lásd még az üres, nyomtatható változatot a következő oldalon)

1. sablon az EMCDDA trendeket feltérképező előrejelzési eszköztárából: trendek feltérképezése és rangsorolása

2. sablon az EMCDDA trendeket feltérképező előrejelzési eszköztárából: a trendek következményeinek elemzése
(Példákkal és útmutatásokkal ellátott változat; lásd még az üres, nyomtatható változatot a következő oldalon)

Trendek

1. lépés: Ebben az oszlopban az 1. foglalkozás során rangsorolt trendeket kell a megfelelő sorrendben feltüntetni. Választható foglalkozásként a lista további trendekkel bővíthető később, ha még marad idő.

4. trend

8. trend

9. trend

7. trend

Jövőbeli következmények, azaz 2030+

Az Európai kábítószer-helyzetre nézve

1. következmény

2. következmény

3. következmény

4. következmény

A szervezetünkre nézve
(pl. tématerületekre; eszközökre / megfigyelési módszerekre; új munkaterületekre nézve)

5. következmény

6. következmény

7. következmény

2. lépés: A következményeket a bal oldali „Trendek” című oszlopban szereplő trendekből kell lépésről lépésre meghatározni, egyfelől az Európai kábítószer-helyzetre nézve, másfelől pedig a szervezetre nézve.

A következményeket önlapadós jegyzetlapok segítségével lehet összegyűjteni. A jegyzetlapokat tématerületenként csoportokba lehet rendezni, vagy speciális következményi területenként alegységekre lehet felbontani.

European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction

FUTURE IMPACTS

2. sablon az EMCDDA trendeket feltérképező előrejelzési eszköztárából: a trendek következményeinek elemzése

Trendek

Jövőbeli következmények (2030+)

Az Európai kábítószer-helyzetre nézve

A szervezetünkre nézve
(pl. tématerületekre; eszközökre / megfigyelési módszerekre; új munkaterületekre nézve)

European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction

FUTURE IMPACTS

Függelék: Irodalomjegyzék és további eszközök és információforrások

Válogatott irodalom az előrejelzésről és a trendelemzésről:

Részletes információk mind a tizennégy, a JRC által megállapított megatrendről:
Joint Research Centre (JRC) (2017), *The megatrends hub*, https://knowledge4policy.ec.europa.eu/foresight/tool/megatrends-hub_en

A környezeti átvilágításról szóló rövid bevezető:
European Foresight Platform (EFP) (2010a), *Environmental scanning*, <http://www.foresight-platform.eu/community/forlearn/how-to-do-foresight/methods/analysis/environmental-scanning/>

A horizont átvilágításról szóló rövid bevezető:
EFP (2010b), *Horizon scanning*, <http://www.foresight-platform.eu/community/forlearn/how-to-do-foresight/methods/analysis/horizon-scanning/>

A trendekről és megatrendekről szóló rövid bevezető:
EFP (2016), *Megatrend / trend / driver / issue*, <http://www.foresight-platform.eu/community/forlearn/how-to-do-foresight/methods/analysis/megatrend-trend-driver-issue/>

A horizont átvilágítás és a kutatás integrálásáról szóló további irodalom:
Fraunhofer Institute for Systems and Innovation Research (2015), *Models of horizon scanning: how to integrate horizon scanning into European research and innovation policies*, Fraunhofer Institute for Systems and Innovation Research, Karlsruhe, <https://www.isi.fraunhofer.de/content/dam/isi/dokumente/ccv/2015/Models-of-Horizon-Scanning.pdf>

Információk és források a Future Agenda-tól:
Future Agenda (2011), *The World in 2020*, Oxford 2011, <https://www.futureagenda.org>

Kahn, H. (2021), *Forecasting the Future*, Hudson Institute. Eredeti kiadása: 1984. szeptember 13-án, hozzáférés: 2021. június, <https://www.hudson.org/research/2729-forecasting-the-future>

Információk és források a Millennium Project-ről:
The Millennium Project (2017), *State of the future 19.1*, The Millennium Project, Washington, <https://www.millennium-project.org/state-of-the-future-version-19-1/>

Rohrbeck, R. (2013), 'Trend scanning, scouting and foresight techniques', https://www.researchgate.net/publication/236897709_Trend_Scanning_Scouting_and_Foresight_Techniques

Válogatott irodalom egyéb előrejelzési eszköztárakról:

Cranfield University (2018), *Horizon scanning toolkit*, Smarter regulation of waste in Europe: LIFE SMART waste project, <https://www.sepa.org.uk/media/367059/lsw-b4-horizon-scanning-toolkit-v10.pdf>

Joint Research Centre of the European Commission (JRC) (2019), *Megatrends engagement tools*, https://knowledge4policy.ec.europa.eu/foresight/megatrends-engagement-tools_en

UK Government Office for Science (2017), *The futures toolkit: Tools for futures thinking and foresight across UK government*, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/674209/futures-toolkit-edition-1.pdf

Válogatott irodalom az EU rendszerén belül megvalósított előrejelzésről:

European Commission (2021), *Foresight*, https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/support-policy-making/shaping-eu-research-and-innovation-policy/foresight_en

European Political Strategy Centre of the European Commission (EPSC) (2021), *European Political Strategy Centre*, www.ec.europa.eu/epsc/

Joint Research Centre of the European Commission (JRC) (2021), *Competence centre on foresight*, https://knowledge4policy.ec.europa.eu/foresight_en

Válogatott irodalom a kábítószer-területen belül megvalósított előrejelzésről:

Science and Technology Options Assessment of the European Parliament (STOA) (2017), *Technological innovation strategies in substance use disorders*, Panel for the Future of Science and Technology, [https://www.europarl.europa.eu/stoa/en/document/EPRS_STU\(2017\)581942](https://www.europarl.europa.eu/stoa/en/document/EPRS_STU(2017)581942)

Global Initiative (2021), *The global illicit economy*, <https://globalinitiative.net/analysis/global-organized-crime/>

Karlsen, J. E., Gual, A. and Anderson, P. (2013), 'Foresighting addiction and lifestyles in Europe 2030+', *European Journal of Futures Research* 1, 19, <https://doi.org/10.1007/s40309-013-0019-0>

UK Government Office for Science (2005), *Drugs Futures 2025*, <https://www.gov.uk/government/publications/drugs-futures-2025> About Future Impacts

A Future Impacts-ról

A Future Impacts szervezetek és vállalatok jövőjével kapcsolatos kérdésekről megtervezi és megvalósítja az előrejelzési folyamatokat. Előrejelzési projekteket hajtunk végre, amelyek keretében jövőorientált intézkedési lehetőségeket dolgozunk ki a jelenben. Ehhez többek között trendelemzést, forgatókönyveket és Delphi-felméréseket alkalmazunk önállóan vagy összekapcsolva. Az egyénre szabott előrejelzési játékok fejlesztése és megvalósítása mellett az előrejelzési képességek fejlesztésére is összpontosítunk. Képzésekkel, eszköztárakkal és coachinggal támogatjuk ügyfeleinket előrejelzési képességeik és készségeik bővítésében.

www.future-impacts.de

Az EMCDDA-ról

A Kábítószer és Kábítószerfüggőség Európai Megfigyelőközpontja (EMCDDA) decentralizált uniós ügynökség, amely az EU és tagállamai számára tényszerű áttekintést nyújt az európai kábítószer-problémákról, és szilárd bizonyítékokat szolgáltat a kábítószer-vita alátámasztására. Jelenleg olyan adatokat szolgáltat, amelyekre a szakpolitika-formálóknek szükségük van a megalapozott kábítószer-törvények és -stratégiák kidolgozásához. Ezenkívül segít a területen dolgozó hivatásos és gyakorló szakembereknek a legjobb gyakorlatok és az új kutatási területek meghatározásában.

www.emcdda.europa.eu

Engedély

A jelen eszköztárra, amelynek címe „Hogyan tartunk trendelemzési munkaértekezletet? Az EMCDDA kábítószer-területre vonatkozó előrejelzési eszköztára” a Creative Commons 4.0 International, (CC BY-SA 4.0) vonatkozik. Az engedéllyel kapcsolatban bővebben itt tájékozódhat: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Köszönetnyilvánítás a JRC részére

Ez az eszköztár kialakításában jelentős mértékben épít a Közös Kutatóközpont (JRC) megatrendekkel kapcsolatos munkájára. Nagyon nagyra értékeljük a JRC által végzett munkát és azt a döntést, hogy e munkát a Creative Commons 4.0 engedély alapján elérhetővé és felhasználhatóvá tették.

Visszajelzéshez kérjük, lépjen kapcsolatba velünk: Klaudia.Palczak@emcdda.europa.eu

Jogi nyilatkozat: Sem az EMCDDA, sem az EMCDDA nevében eljáró személy nem vállal felelősséget a fenti információk esetleges felhasználásáért.

Fotók: [pexels.com](https://www.pexels.com).

© Kábítószer és Kábítószerfüggőség Európai Megfigyelőközpontja, 2022
A sokszorosítás a forrás megjelölésével megengedett.
A jelen kiadvány csak elektronikus formában elérhető

EMCDDA, Praça Europa 1, Cais do Sodré, 1249-289 Lisbon, Portugal
Tel. (351) 211 21 02 00 | info@emcdda.europa.eu
emcdda.europa.eu | twitter.com/emcdda | facebook.com/emcdda
linkedin.com/company/emcdda | instagram.com/emcdda | youtube.com/emcddatube

**Az Európai Unió
Kiadóhivatala**

Luxembourg: Az Európai Unió
Kiadóhivatala, 2022
doi:10.2810/191733
ISBN 978-92-9497-903-2
TD-07-22-427-HU-N